

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr 13642 LUBELSKIE

1. Obiekt

ZESPÓŁ BUDYNKÓW FABRYKI MASZYN
ROLNICZYCH WOLSKI I S-KA

2. Czas powstania
4 ćw. XIX w.
do 1930

3. Miejscowość

LUBLIN

11. Zdjęcie

4. Adres

ul. 1 Maja 16

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

gmina Lublin

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat lubelski

8. Właściciel i jego adres

Fabryka Maszyn Rolniczych
SA, Lublin ul. Budowlana 8

9. Użytkownik i jego adres

w dzierżawie różnych firm
por. karty szczegółowe

10. Rejestr zabytków

Nr A/1097 data 8.08.1994

ul. 1 Maja

Pl. Buchański

SYTUACJA 1:1000

0 5 10 20 m.

ul. Wolska

1. brama
2. pawilon wyst.
3. hotel d. magazyn.
4. bud. adm.
5. kotłownia
6. kuźnia
7. stolarnia
8. montażownia
9. odlewnia
10. portiernia

W 1874r. Mieczysław Wolski i Mieczysław Łabędzki założyli spółkę firmową "M. Wolski i S-ka" Fabryka Maszyn Rolniczych i Odlewania Żelaza w Lublinie/z filiami w Zamościu i Hrubieszowie/. Fabryka wykonywała maszyny rolnicze i części do maszyn, odlewy żelaza, roboty stolarskie. Mieściła się przy ul. Foksał 14, 16 /w 1928 r. nazwa ul. zmieniona na 1 Maja/. Po śmierci właścicieli /1899r./ nastąpił kryzys w firmie. W 1905 r. zarządzał nią dyr. komisaryczny Ludwik Haffner, wówczas nastąpił ponowny rozwój zakładu, powstało szereg nowych obiektów fabrycznych /część zapewne na bazie przebudowanych lub rozbudowanych dawnych/, które zachowały się do naszych czasów. W 1921 r. fabryka została włączona do spółki akcyjnej Zjednoczenie Polskich Fabryk Maszyn Rolniczych. W l. 30. nastąpił kolejny kryzys. W 1939r. Sp. Akc. "M. Wolski i S-ka" została wydzierżawiona Lubelskim Zakładom Mechanicznym Mariana Sowy. Po II wojnie świat. przeszła pod zarząd państwowy, w 1947 r. - na rzecz Skarbu Państwa. Została połączona z byłą fabryką Moritza w jedno przedsiębiorstwo pod nazwą Lubelska Fabryka Maszyn Rolniczych im. Rewolucji 1905r. W 1975r. na jej bazie powstało wielozakładowe przedsiębiorstwo AGROMET, które w 1990r. w części przekształcono w Sp. akc. SIPMA. Obecnie zachowane d. obiekty fabryczne zajmowane są przez różnych użytkowników /część nie użytkowana/, a budynek d. montażowni oddzielony od d. placu fabrycznego - użytkowana przez Zakł. Energet. W okresie powojennym na terenie fabryki wzniesiono szereg nowych obiektów.

Sytuacja. Zespół zabudowań dawnej fabryki maszyn rolniczych usytuowany jest na terenie dzielnicy Śródmieście, na jej pd. krańcu. Budynki zlokalizowane przy ul. 1 Maja /d. Foksał - do 1928 r./, po jej wsch. stronie, w pobliżu skrzyżowania z ul. Wolską. Teren płaski, od wsch. graniczący z doliną rz. Czerniejówki.

Kompozycja. Dawne budynki fabryczne wraz ze wzniesionymi współcześnie zajmują rozległy teren o nieregularnym zarysie, zbliżony do prostokąta, krótszym bokiem przylegającego do ul. 1 Maja. W linii zabudowy ulicy usytuowane są dwa największe gmachy zespołu - dawny magazyn /ob. hotel/ z dobudowanym od pn. pawilonem wystawowym, do którego przylega brama wjazdowa, natomiast od pd. dobudowana jest portiernia przy głównym wjeździe na teren zakładu. Naroże pd.-wsch. od strony ulicy zamyka, założona na planie litery "L", oficyna administracyjna. Od wsch. do oficyny przylega budynek kotłowni z wysokim ceglany kominem i jedna z hal produkcyjnych - cały ciąg budynków zamyka teren fabryki od strony pd.-zach. Pozostałe wolno stojące budynki zlokalizowane są na terenie placu fabrycznego w dwóch rzędach, wszystkie ustawione szczytowo w stosunku do ulicy. Od pd. znajdują się: budynek kuźni /usytuowany naprzeciwko głównej bramy wjazdowej/, za nim - stolarnia oraz ustawiony ukośnie budynek montażowni /obecnie na terenie należącym do Zakł. Energetycznego/. W części pn.-zach. podwórza usytuowany jest długi budynek odlewni otoczony nowszymi przybudówkami. Przy pn. granicy zespołu znajduje się szereg nowszych budynków warsztatowych.

<p>14. Kubatura</p> <p>w kartach szczegółowych</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok.6 ha</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>fabryka</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>warsztaty, magazyny placówki handlowe i in.</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W okresie powojennym prowadzono prace remontowe i modernizacyjne przy poszczególnych obiektach fabrycznych /por. karty szczegółowe/. Wzniesiono nowe budynki na terenie d.fabryki. Obecnie prowadzone prace remontowe i przebudowy niektórych obiektów.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Zespół zabudowy fabrycznej zachowany w dobrym stanie pod względem ilości istniejących obiektów. Poszczególne obiekty w zróżnicowanym stanie technicznym - część znacznie uszkodzona i zniszczone /dane w kartach szczegółowych/.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Remont poszczególnych budynków fabrycznych - postulaty w kartach szczegółowych.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Archiwum Państwowe w Lublinie, Zespół akt Sp. Akc.
Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych "M. Wolski i S-ka"
w Lublinie z l. 1886-1948

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... mgr. Kazimierz Słowik, XI. 1993 r. ....
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... J.W. ....
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... J.W. ....
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... PSOZ Lublin .....

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO!

22. Bibliografia

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

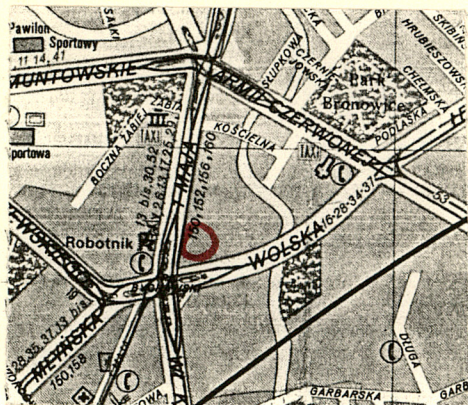
23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

Wkładka nr 1

1. Miejscowość Lublin ul.1 Maja 16	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Zespół budynków Fabryki Maszyn Rolniczych Wolski	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) i S-ka plan orientacyjny i fotografie
--	---	---

Fot.1 Widok na zespół od ul.Wolskiej (pod.-wsch

Fot.2 Widok na zespół od
pd.-zach. (ul.1 Maja)

Wkładkę założył: K.Słowik, XI.1993 r.
(imię, nazwisko, data)

PSOZ Lublin

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

Fot.3 Widok od strony wsch. w kierunku kotłowni

